

Opinnäytetyö AMK

Esittävä taide

Teatteri-ilmaisun ohjaaja

2025

Saija-Reetta Puopolo

Nuorten kokemuksia inklusion toteutumisesta Shed- musiikkiteatterissa

Opinnäytetyö AMK | Tiivistelmä

Turun ammattikorkeakoulu

Esittävä taide, Teatteri-ilmaisun ohjaaja

2025 | 42 sivua

Saija-Reetta Puopolo

Nuorten kokemuksia inklusion toteutumisesta Shed-musiikkiteatterissa

Tässä opinnäytetyössä tutkittiin nuorten teatteriharrastajien kokemuksia inklusiivisuuteen pyrkivästä Shed-musiikkiteatterista. Shed-musiikkiteatteri on Helsingin Kaupunginteatterissa toimiva monimuotoinen musiikkiteatteriryhmä 10–19-vuotiaille. Tarkoituksena oli selvittää, miten inklusio on toteutunut nuorten mielestä teatteriharrastuksessa.

Opinnäytetyötä varten haastateltiin Shed-musiikkiteatterin nykyisiä ja entisiä harrastajia. Haastatteluvastauksien lisäksi työtä varten on perehdytty alan kirjallisuuteen. Lisäksi työhön on tuotu kirjoittajan tietopohjaa ja omaa työkokemusta kuuden vuoden ajalta opettajana ja Shed-musiikkiteatterin tuottajana.

Haastatteluvastauksien perusteella Shed-musiikkiteatteri on onnistunut luomaan harrastajille turvallisen ympäristön, mikä on mahdollistanut henkilökohtaisen kasvun ja yhteisöllisyyden kokemuksen. Monimuotoinen teatteriryhmä on kasvattanut nuoria suvaitsevaisuuteen myös harrastuksen ulkopuolella, rohkaissut erilaisuuden kohtaamiseen ja yhdenvertaisuuden arvostamiseen. Inklusiivisen toimintakulttuurin toteutuminen vaatii kuitenkin jatkuvaa toiminnan tarkastelua ja kehittämistä.

Asiasanat: inklusiivisuus, inklusio, nuoret, harrastajateatteri, musiikkiteatteri, osallisuus, teatteri

Bachelor's / Master's Thesis | Abstract

Turku University of Applied Sciences

Performing Arts, Drama instructor

2025 | 42 pages

Saija-Reetta Puopolo

Young People's Experiences of Inclusion in Shed Musical Theatre

This thesis examined the experiences of young theatre enthusiasts in Shed Musical Theatre, which aims for inclusivity. Shed Musical Theatre is a diverse musical theatre group for 10- to 19-year-olds, operating at the Helsinki City Theatre. The purpose was to find out how inclusion has been realized in the theatre hobby according to the young people.

For the thesis, current and former participants of Shed Music Theatre were interviewed. In addition to the interview responses, the thesis has delved into literature in the field. Furthermore, the thesis incorporates the author's knowledge base and personal work experience from six years as a teacher and producer at Shed Music Theatre.

Based on the interview responses, Shed Musical Theatre has succeeded in creating a safe environment for participants, which has enabled personal growth and a sense of community. The diverse theatre group has fostered tolerance among young people outside the hobby as well, encouraging encounters with differences and appreciation of equality. However, the realization of an inclusive culture requires continuous review and development of activities.

Keywords: inclusivity, inclusion, youth, amateur theatre, musical theatre, participation, theatre

Sisältö

1 Johdanto	5
2 Shedin tarina	8
2.1 Lontoosta Helsinkiin	8
2.2 Shed Helsingissä	9
2.3 Shed-musiikkiteatteri tänään	11
2.4 Monimuotoiset harrastukset	12
3 Nuorten haastattelujen keskeiset teemat	15
3.1 Henkilökohtainen kasvu	16
3.2 Ystävät ja yhteisöllisyys	19
3.3 Inklusion hienous ja haasteet	21
4 Pohdintaa	32
Lähteet	36

Liitteet

Liite 1. Shed-musiikkiteatterin säännöt

Liite 2. Shed-musiikkiteatterin opintosuunnitelma

Liite 3. Sähköposti haastateltaville 10/2024

1 Johdanto

Shed on monimuotoisuutta ja yhdenvertaisuutta korostava musiikkiteatteri, jossa jokainen lapsi ja nuori saa mahdollisuuden tulla nähdyksi omana itsenään. Jokaisella ihmisellä on tarve tulla nähdyksi ja hyväksytyksi, riippumatta siitä miltä näytämme, mitä sukupuolta olemme, mistä kulttuurista tulemme, sosioekonomisesta taustasta tai mahdollisesta vammaisuudesta. Shed musiikkiteatterin tavoitteena on antaa jokaisen lapsen loistaa, olla esillä sekä toimia yhdessä muiden kanssa turvallisessa ympäristössä. (Shed Säätiö, 2025.)

Olin kiinnittänyt huomiota Shed Helsinki -hankkeeseen jo vuonna 2016, kun media uutisoi uudesta lasten- ja nuorten teatteriryhmästä, johon kaikki kelpaavat mukaan. Minua innosti ryhmän ajatus yhdenvertaisuudesta, ja muistan ajatelleeni, että olisipa hienoa olla mukana tällaisessa projektissa. Olen työskennellyt näyttelijänä yli 20 vuotta erityisesti musiikkiteatterin parissa, ohjannut teatteriryhmiä säännöllisesti vuodesta 2016 ja valmistuin kulttuurituottajaksi vuonna 2020. Toimin edelleen Salon kansalaisopiston teatterikoulun taiteen perusopetuksen opettajana.

Vuonna 2019 Shed Säätiö etsi toiminnalle uutta tuottajaa ja tartuin tilaisuuteen. Shed-musiikkiteatterin tuottajana olen toiminut linkkinä Shedin, perheiden ja Helsingin Kaupunginteatterin välillä ja paneutunut erityisesti viestintäkoordinaattorin tehtäviin. Viime vuosina olen lisäksi myös ohjannut ja opettanut näyttelijäntyötä. Tärkein tehtäväni on kuitenkin olla läsnä, kohdata ja kuunnella ryhmän lapsia ja nuoria. Harrastustoimintaa ohjaavien yksi olennaisimmista tehtävistä on nuoren kuunteleminen ja arvostaminen sellaisena kuin hän on. Harrastamisen Suomen mallin arvioinnin tuloksista selviää, että nuoret arvostavat ohjaajan aitoa kiinnostusta heitä kohtaan. Läsnäolevassa kohtaamisessa ohjaaja kuuntelee nuorta ja kertoo myös omasta elämästään. Kun ohjaaja tuntee nuoret hyvin, harjoitukset voidaan suunnitella ja ohjeistaa heidän tarpeitaan kuunnellen. (Harrastamisen Suomen malli, 2023, 61.)

Monimuotoinen lasten- ja nuortenteatteri on tuottanut vuosien aikana yhdeksän joulumusikaalia yhteistyössä ensin StepUp-tanssikoulun ja myöhemmin

Helsingin Kaupunginteatterin kanssa, neljä Kirjoitusklubia sekä vuosina 2022–2023 kaksi kansainvälistä One Shed -projektia Chickenshed-teatterin kanssa. (Shed Säätö, 2025). Shed-ryhmä on lisäksi esiintynyt valtioneuvoston kanslian Lapsistrategia-projektissa, Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen eli ELY-keskuksen järjestämässä Työelämäfoorumissa sekä Britannian suurlähetystössä.

Harrastustoimintaa on hyvä tarkastella ja kehittää säännöllisesti. Olen nyt työskennellyt Shedissä kuusi vuotta. Tavoitteenamme on tasa-arvoinen näyttämö, niin Shed-musiikkiteatterissa kuin koko Suomessa.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen kulttuurialalla vaatii vielä paljon töitä meiltä tekijöiltä. Erilaisuus pelottaa helposti ihmisiä ja suvaitsevaisuuteen kasvattaminen jo lapsesta alkaen on tärkeämpää kuin koskaan. Elämme helposti arjessa omassa tutussa kuplassamme, jossa tapaamme vain samanlaisia ihmisiä kuin me itse. Musiikkiteatteriharrastuksessa nuorilla on hieno tilaisuus oppia uusia taitoja: harjoitella näyttelijäntyötä, laulua ja tanssia. Mutta samalla voi tutustua myös uusiin ihmisiin, löytää kenties ystävän oman elinpiirimme ulkopuolelta ja oppia kohtaamaan erilaisuutta:

Kohtaamiset erilaisten ihmisten kanssa ovat olleet kasvattavia kokemuksia ja ilman shediä en olisi nyt näin monista asioista tietoinen. Esimerkiksi se, että on ystäväystynyt kehitysvammaisten kanssa ja nähnyt heidän elämänsä hieman lähempää, on ollut silmiä avaavaa.
(Vastaja G)

Haastattelin 28 täysi-ikäistä nuorta harrastajaamme sähköpostitse (liite 3) ja materiaalin pohjalta olen pohtinut inklusiivisuuteen pyrkivän musiikkiteatteritoiminnan vahvuuksia ja kehityskohteita. Nuorten vastausten pohjalta voidaan tarkastella, miten nuoret itse kokevat inklusion toteutuvan musiikkiteatteriharrastuksessa ja miten Shed Säätön tunnuslause “Esillä. Yhdessä. Turvassa.” toimii käytännössä harrastustoiminnassamme. Olemmeko

onnistuneet luomaan turvallisen tilan, jossa jokaisella on oikeus harrastaa, tulla nähdyksi ja loistaa näyttämöllä?

Opinnäytetyössäni tarkastelen, miten inklusio on toteutunut nuorten kokemusten mukaan. Lähdeaineistoni koostuu inklusiivista ja nuorten harrastamista käsittelevästä kirjallisuudesta, opinnäytetöistä ja tekemästäni haastattelusta. Haastattelin 18–26-vuotiaita Shed-musiikkiteatterin nykyisiä ja entisiä harrastajia.

Esittelen ensin Shed-musiikkiteatterin historiaa, toimintaperiaatteita ja vastaavia inklusiivisia harrastusryhmiä. Käsittelem opinnäytetyötäni varten toteutetun haastattelun vastauksissa esiin tulleita keskeisiä teemoja omissa luvuissaan. Lopuksi pohdin teemojen kautta toimintamme nykytilannetta ja kehityskohtia nuorten kokemusten välityksellä.

2 Shed in tarina

Chickenshed-teatteri sai alkunsa 50 vuotta sitten vaatimattomissa oloissa: entisessä kanalassa. Perustajat Jo Collins ja Mary Ward uskoivat, että jokainen lapsi ja nuori voi loistaa näyttämöllä, kunhan saa siihen tilaisuuden. Teatterin tavoitteena oli tuoda esille monimuotoisuutta ja rohkaista lapsia ja nuoria olemaan omia ainutlaatuisia persoonia. Chickenshed sai monia tukijoita ja toiminta kasvoi lahjoitusten myötä. Vuonna 1988 Lordi ja Lady Rane innostuivat teatterin konseptista, ja Lady Rane valittiin teatterin johtajaksi. Uuden johtajan kautta myös Walesin prinsessa Diana liittyi Chickenshedin uskollisiin tukijoihin. (Chickenshed 2025.)

Chickenshedin toiminta on kasvanut vuosien myötä. Kanala on vaihtunut omaan teatteritaloon Pohjois-Lontoossa, teatteriryhmiä ja työpajoja on tarjolla vauvasta vaariin. Chickenshed on tarjonnut myös ammatillista koulutusta 90-luvun lopusta alkaen teatterialalta. Nykyään Shed-teattereita on Iso-Britanniassa seitsemän, New Yorkissa yksi ja Helsingissä yksi. Nämä ovat "sisarteattereita", jotka saavat mm. koulutusta Chickenshed-teatterilta. (Chickenshed 2025.)

2.1 Lontoosta Helsinkiin

Vuonna 2015 Food Camp Finlandin toimitusjohtaja ja Shed Säätiön hallituksen jäsen, Riikka Kannas, näki Lontoon vierailullaan Chickenshed-teatterin joulunäytöksen ja vaikutui teatterin visiosta. Kannas halusi tuoda vastaavanlaisen teatteritoiminnan Suomeen, ja jo seuraavana vuotena ensimmäinen joulumusikaali, *Peter Pan*, nähtiin Aleksanterin teatterin näyttämöllä Marco Bjurströmin ohjauksena. (Shed Säätiö 2025.) Toiminta aloitettiin Helsingissä järjestämällä opettajille inklusiivisen teatterin viikonloppukurssin, jonka toteutti Chickenshed. Neljä koulua halusi lähteä Shed-projektiin mukaan: Lumon lukio, Munkkiniemen yhteiskoulu, Tehtaanpuiston yläaste ja Valteri-koulu Ruskis. Mukana oli aluksi 120 lasta ja harjoitukset

järjestettiin kouluissa. Syksyllä musikaalia harjoiteltiin kaikki yhdessä StepUp-tanssikoulun tiloissa. (Hasan, 2018.) Koskettavat ja monimuotoisuutta korostavat näytökset herättivät kiinnostusta. Vuonna 2016 Suomen Erityiskasvatuksen liitto palkitsi Shed Helsingin Erityinen teko -palkinnolla. (Shed Säätiö 2025).

2.2 Shed Helsingissä

Vuonna 2017 musiikkiteatterihanketta tukemaan perustettiin säätiö, jonka suurimpana tukijana toimii Elisa. Säätiön avulla Shed Helsingin toiminta on pitkäjänteistä ja taloudellisen jatkuvuuden perusta luotiin teatterille. (Shed Säätiö 2025.) Harjoitukset jatkuivat StepUp-tanssikoulun tiloissa ja ryhmien ikäjakauma oli 8–20-vuotiaat. Samana vuotena sai ensi-iltansa *Prinsessa Ruusunen – paluu tulevaisuuteen* Studio Pasilan näyttämöllä. Chickenshedin opettajat vierailivat jälleen kouluttamassa Shedin opettajia. *Seikkailu jouluyönä* tehtiin vuonna 2018 myöskin Pasilassa Bjurströmin edelleen jatkaessa ohjaajana. Teatterin näyttämön valloitti kerta toisensa jälkeen satapäinen joukko tanssivia ja laulavia lapsia. (Hasan, 2018.)

Shed Helsingin tuotanto siirtyi Helsingin Kaupunginteatterille vuonna 2019. Helsingin Kaupunginteatteri vastasi nyt mm. musikaalin ohjauksesta, musikaalin tuotannosta ja opetuksesta, kun puolestaan säätiön puolelta tuli Shed Säätiön tuottaja. Toukokuussa 2019 aloitin siis tuottajana Shed Helsingissä. Ohjaaja Heikki Sankarin myötä musiikkiteatterissa valmistettiin Shedin ensimmäinen omaan käsikirjoitukseen pohjautuva musikaali: *Metsän joulukalenteri*. Musikaalin sävelsi Shedin kapellimestari Tuomas Kesälä ja tarinassa otettiin kantaa metsien suojelun puolesta jouluisessa viitekehyksessä. (Shed Säätiö 2025.)

Seuraavan vuoden suunnitelmat peruuntuivat yllättäen, kun korona saapui Suomeen. Alkujärkytyksen jälkeen viikoittaiset treenit saatiin käyntiin Videra-alustan avulla ja vuoden 2020 produktiona päädyttiin videoimaan *Metsän joulukalenteri*, jossa oli lasten itsensä ideoimia kohtauksia joka kalenteriluukun

takana. Joulukalenteri julkaistiin Helsingin Kaupunginteatterin, Shedin ja Elisan sosiaalisen median kanavilla. Samana vuotena käynnistyi ensimmäinen Heikki Sankarin ohjaama Kirjoitusklubi, joka sekkin kuvattiin esityksen sijasta monologeiksi, jotka julkaistiin Shedin YouTube-kanavalla.

Musikaali *Saiturin joulu* esitettiin kahtena peräkkäisenä vuotena, 2021–2022, osittain koronarajoitusten vuoksi ja toisaalta musikaalin suosion vuoksi. Kirjoitusklubit yli 19-vuotiaille myös jatkuivat sekä Jane ja Aatos Erkon säätiöltä saatu apuraha mahdollisti kansainvälisen yhteistyön Chickenshed-teatterin kanssa. Kirjoitusklubissa kirjoitettiin omia tekstejä ja runoja ohjaaja Annastiina Stormin johdolla. Kahdeksan nuorta Lontoosta ja kahdeksan Helsingin Shedistä tekivät yhdessä One Shed -esitykset samaisina vuosina. Mukana oli kaksi ohjaajaa molemmista maista. Esityksillä kierrettiin kouluissa Helsingissä, Turussa ja Tampereella. Muita esiintymispaikkoja olivat Chickenshed-teatteri, Lontoon merimieskirkko, British Embassy ja Helsingin Kaupunginteatteri. Vuonna 2023 avattiin Joensuussa Shed-ryhmä ja Kirjoitusklubissa sai Annastiina Stormin ohjaamana ensi-iltansa *Hannu ja Kerttu* -satuun pohjautuva esitys. ShedHelsingin nimi vaihtui Shed-musiikkiteatteriksi ja joulumusikaalina nähtiin *Lumikuningatar*. (Shed Säätiö, 2025.)

Chickenshed on antanut Shedille käyttöoikeuden kaikkiin musikaaleihinsa, joten Helsingissä onkin enimmäkseen tehty Lontoossa käsikirjoitettuja ja esitettyjä teoksia. Käsikirjoituksia on päivitetty ja muokattu Suomen ryhmälle sopivaksi sekä välillä musikaaleihin on sävelletty myös uutta musiikkia. Suomen Shedin omat näytelmät *Metsän joulu*, *Saiturin joulu* ja *Lumikuningatar* käsittelivät kuitenkin hyvin samanlaisia teemoja kuin Lontoon tuotannot. Ystävyys, erilaisuuden rikkaus ja yhdenvertaisuuden ylistys ovat tärkeitä kaikissa Shedin musikaaleissa.

2.3 Shed-musiikkiteatteri tänään

Shedin ryhmään voi nykyään hakea kuka tahansa 10–19-vuotias. Haku tapahtuu tammikuun alkupuolella ja mahdollisia vapautuneita paikkoja voidaan täyttää myös syyskauden alussa. Edellisenä vuotena harrastuksessa mukana olleet saavat yleensä jatkaa ryhmässä. Shediin ei ole pääsykokeita ja osallistumismaksu koko kaudesta on 60 euroa. Musiikkiteatterin osallistumismaksu on pääkaupunkiseudulla huokea, mikä mahdollistaa osallistumisen perheen taloudellisesta tilanteesta riippumatta.

Shedillä on kaksi ryhmää, jotka harjoittelevat tiistaisin Studio Elsassa Helsingin Kaupunginteatterissa klo 16.00–17.15 ja klo 17.30–18.45. Kumpaankin ryhmään voidaan ottaa n. 40 osallistujaa. Ryhmän jäsenistä n. 10 % on erityisiä. Teatterin harjoitustilat ja Studio Pasila ovat esteettömiä tiloja. Jokainen yksilö ja hänen tarpeensa pyritään ottamaan harjoittelussa huomioon. Shedissä ei ole avustajia omasta takaa, mutta musiikkiteatterin opettajat ja vanhimmat oppilaat esiintyvät yhdessä pyörätuolia käyttävien kanssa harjoituksissa ja näytöksissä.

Ryhmässä on aikaa ja tilaa hengähtää rauhassa toisessa huoneessa ja vaikkapa keskustella opettajan kanssa. Käsikirjoitukset voidaan tarvittaessa tulostaa isommalla fonttikoollla tai toimittaa sähköisesti, jos ryhmässä on näkövammaisia nuoria. Harjoituksissa ja näytöksissä on aina paikalla 2–5 opettajaa, jotta kaikkien huomioiminen onnistuisi paremmin. Opettajat ovat aina vuorotellen vetovastuussa harjoituksissa ja opetus koostuu näyttelijäntyön, laulun ja tanssin yhdistelmästä. Laulujen harjoittelussa opettaja laulaa lyhyen fraasin ensin eteen ja ryhmä toistaa perässä, nuotteja ei tarvitse osata. Harjoittelun tueksi nuoret saavat käyttöönsä myös laulujen sanat ja taustanauhat.

Shedissä on oma opetussuunnitelma. (liite 2). Kevätkaudella keskitytään ryhmäytymiseen ja musiikkiteatterin eri osa-alueiden monipuoliseen harjoitteluun. Ryhmäytyminen on tärkeää vuoden alussa, sillä silloin ryhmään otetaan uusia harrastajia vapautuneille paikoille. Ryhmäytyminen edesauttaa kaikkia tuntemaan olonsa turvalliseksi ryhmässä. Syyskaudella harjoitellaan

joulumusikaalia ja kausi sisältää myös lisäharjoituksia syyslomalla ja viikonloppuisin. Kaksi viikkoa ennen ensi-iltaa siirrytään Studio Pasilaan harjoittelemaan ja harjoitukset ovat klo 11.00–19.00. Ensi-ilta sijoittuu joulukuun alkuun ja näytöksiä on yleensä 12 kpl.

Vuonna 2024 Shedin suojelijaksi nimettiin tasavallan presidentin puoliso rouva Suzanne Innes-Stubb. Hänen ensimmäinen vierailunsa Shedin toiminnassa tapahtui joulukuussa, jolloin Innes-Stubb kävi perheensä kanssa katsomassa Shedin *Prinsessa Ruusunen – paluu tulevaisuuteen* musikaalin Studio Pasilassa. Shedin musikaalien ohjaajana aloitti Jyri Numminen, joka on ollut opettajana musiikkiteatterissa alusta asti. (Shed Säätiö 2025.) Kirjoitusklubi toteutettiin myös syksyllä 2024 neljännen kerran, tällä kertaa yhteistyössä Työelämäfoorumin kanssa Finlandia-talossa. Viisi nuorta esiintyi nuorten työelämän haasteita käsittelevässä esityksessä. Muutoksia tapahtui myös Shedin teatteriryhmässä Joensuussa, kun Shedin toiminta siellä tuli päätökseensä. Vuonna 2026 Shed viettää 10-vuotisjuhlaa. Yhteistyö Helsingin Kaupunginteatterin kanssa jatkuu edelleen.

2.4 Monimuotoiset harrastukset

Haastatteluun vastanneet huomioivat, että Shedin kaltaista teatteriryhmää, jossa kaikki harrastavat yhdessä iästä tai erityisyydestä huolimatta, ei löydy vastaavaa Suomesta. Shedissä esimerkiksi eri-ikäiset ja erityiset sisarukset pystyvät harrastamaan samassa ryhmässä. Shed-musiikkiteatterissa ei lokeroita ihmisiä, vaan harrastetaan kaikki yhdessä:

*Shed on kasvattanut arvostustani sen tyyppisiä
harrastusryhmiä kohtaan, koska se on ainutlaatuinen.
Suomessa on todella harvoja harrastuksia, jotka eivät luo*

omia ryhmiä erityislapsille ja -nuorille, vaan jossa kaikki ovat yhdessä. (Vastaja R)

Taiteen perusopetusta tarjoavilta oppilaitoksilta löytyy kuitenkin myös inklusiivisia ryhmiä. Musiikkikeskus Resonaarin musiikkiopisto Helsingissä tarjoaa soitto- ja lauluopetusta erilaisille ja syrjäytymisvaarassa oleville oppijoille ajatuksella, että kaikki saavat soittaa ja kaikki voivat oppia. Toiminnassa on mukana kehitysvammaisia ja muita erityisryhmiin kuuluvia lapsia ja nuoria. Resonaariin ei ole pääsykokeita ja oppilaat otetaan mukaan toimintaan ilmoittautumisjärjestyksessä. Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja yhteisöllisyys ovat musiikkiopiston arvoja. Resonaarin toimintaympäristö puolestaan on saavutettava ja esteetön. (Resonaari 2025.) Shed ja Resonaari jakavat osittain samankaltaisen arvopohjan ja ideologian, vaikka toiminta onkin eri tavoin järjestettyä.

Keski-Uudenmaan tanssiopistolla Järvenpäässä on pitkät perinteet erityisryhmien opettamisesta. Taiteen perusopetusta tarjoava opisto on järjestänyt jo yli 20 vuotta tanssiopetusta myös erityisille lukuisien muiden tanssikurssien ohella. Tällä hetkellä opistolla on kaksi kehitysvammaisten omaa tanssiryhmää ja kursseja on tarjottu aikaisemmin myös pyörätuolitanssista. Tanssikilpailuista löytyy nykyään myös omat sarjat erityisryhmille. Järvenpäässä kaupunki on lisäksi tukenut erityisryhmien toimintaa taloudellisesti. Tampereella Baletti- ja tanssistudio Teija Suova korostaa tanssin ilon tärkeyttä kaikille ja on useita vuosia tarjonnut erityisryhmille tanssinopetusta. Tanssikoulussa on tällä hetkellä erityisnuorille oma tanssiryhmä. (STOPP 2023.)

Riihimäen nuorisoteatterilla on puolestaan ollut jo 15 vuotta 20–30-vuotiaiden kehitysvammaisten teatteriryhmä Titi-nallet. Kahdeksan hengen ryhmä suoritti viime vuonna teatteritaiteen perusopetuksen laajan oppimäärän ensimmäisinä kehitysvammaisina Suomessa. Myös tästä ryhmästä välittyy tekemisen ilo, toisten kannustaminen ja yhteen hiileen puhaltaminen. (Wallenius 2024.)

Esimerkeistä voidaan huomata, että pitkäjänteistä inklusiivista ja tavoitteellista harrastustoimintaa ammattilaisten ohjaamana on kyllä tarjolla nuorille monissa

kaupungeissa. Shed in kaltaisia lasten- ja nuorten musiikkiteatteriryhmiä, jossa yhdessä harrastavat eri ikäiset ei-kehitysvammaiset ja erityisryhmät, on kuitenkin edelleen harvassa.

Yhteisöllisyys, itsensä toteuttaminen ja turvallinen ympäristö. Ylipäätään koko Shed konseptina oli aivan huikea kokemus. (Vastaaaja H)

Vastaaajien mielestä Shed on onnistunut luomaan yhteisön, jossa on turvallista harrastaa teatteria. Shed-musiikkiteatterin voimavara on suuri, heterogeeninen ryhmä, jossa teatteritaiteen lisäksi on mahdollista oppia yhdenvertaisuuden ja suvaitsevaisuuden tärkeys.

3 Nuorten haastattelujen keskeiset teemat

Opinnäytetyöni tavoitteena oli selvittää, miten Shed inklusioon pyrkivä opetus on toteutunut nuorten näkökulmasta. Pysin valitsemaan mahdollisimman heterogeenisen otannan Shed-musiikkiteatteriin osallistuneista nuorista. Vastaajissa oli 18–26-vuotiaita eri sukupuolten edustajia. Osa vastaajista oli vastatessaan mukana Shed-ryhmässä ja osa oli vanhempia shediläisiä, joista osa oli ryhmän yläikärajan tullessa vastaan jatkanut muissa Shed in projekteissa. Vastaajat ovat olleet Shedissä mukana vuosien 2015–2024 välisenä ajanjaksona. Osa vastaajista on edelleen mukana Shedissä ja osa on lopettanut. Valitsin vastaajaksi täysi-ikäisiä, koska heillä oli vähintään kolmen vuoden kokemus ryhmästä, ikänsä puolesta valmiutta itsereflektioon ja täten enemmän kypsyyttä vastata avoimiin kysymyksiin.

Lähetin sähköpostitse syksyllä 2024 haastattelukysymykset 35 täysi-ikäiselle nuorelle, joista 28 vastasi kysymyksiin. Heillä oli kuukausi aikaa vastata kysymyksiin ja mahdollisuus myös esittää halutessaan minulle selventäviä kysymyksiä. Haastattelu voitiin toteuttaa myös kasvotusten haastateltavan toiveesta. Jotta haastateltavat ovat voineet vastata avoimesti ja luottamuksella haastattelukysymyksiin, lainaukset vastaajista ja vastauksista on nimetty aakkosilla. Näin vastaajien anonyymiys on pyritty säilyttämään opinnäytetyössä. Haastatteluvastaukset on myös poistettu sähköpostista opinnäytetyön valmistumisen jälkeen.

Haastattelukysymykseni olivat seuraavat:

- Mitkä kokemukset ovat olleet sinulle harrastuksessa merkityksellisiä?
- Mitkä tekijät ovat mahdollistaneet inklusion toteutumisen?
- Mitkä ovat rajoittaneet sitä?
- Mitä elämässäsi on tapahtunut Shed in jälkeen? Mitkä asiat Shedistä ovat vaikuttaneet nykyiseen tilanteeseesi?
- Miten sinut olisi voitu nähdä paremmin harrastuksessa?

Vastauksista nostan esille kolme eri teemaa: henkilökohtainen kasvu, yhteisöllisyys ja ystävyys sekä inklusion hienous ja haasteet. Seuraavissa luvuissa käsittelem näitä teemoja.

3.1 Henkilökohtainen kasvu

Kaikki vastaajat tuovat esille, että musiikkiteatteri harrastus on tuonut heille esiintymiseen varmuutta ja rohkeutta. Teatterin harrastaminen on helpottanut esiintymisjännitystä ja vastaajat ovat oppineet nauttimaan esiintymisestä ilman paineita. Haastatellut kertoivat nauttivansa esiintymisestä ja näytökset Studio Pasilassa aina kauden lopussa ovat olleet monelle vuoden kohokohta. Isojen roolien tai upeiden musikaalien hienouden lisäksi vastaajat korostavat joukkokohtausten tunnelmaa, kun kaikki ovat yhdessä näyttämöllä. Varsinkin ensi-illat ja viimeiset näytökset ovat olleet monelle vastaajalle tärkeitä hetkiä. Yleisölle kokemuksen tarjoaminen on ollut myös ryhmälle ainutlaatuinen elämys.

Monet ovat tutustuneet teatterin tai musikaalien maailmaan ensimmäistä kertaa, ja harrastus on opettanut heidät innokkaiksi teatterikatsojiksi. Teatteriharrastus on jatkunut toisaalla myös Shedin jälkeen. Joidenkin kohdalla harrastus on muuttunut taide- tai teatterialan opiskeluksi, ja he kokevat Shedin liittyneen osaltaan tähän valintaan:

Opiskelen ammattimuusikoksi. Shed on vaikuttanut siihen todella paljon, olen oppinut rakastamaan esiintymistä ja musiikkia ja alkanut uskomaan, että pystyisin saamaan siitä jopa ammatin. (Vastaaja M)

Osa entisistä shediläisistä on kiinnostunut erityispedagogiikasta ja opettamisesta. Vastaajat kokevat kiinnostuksensa alaa kohtaan lisääntyneen harrastaessaan inklusiivisuuteen pyrkivässä musiikkiteatteriryhmässä. Myös muille aloille päätyneet analysoivat Shedin vaikuttaneen uravalintaan:

Opiskelen parhaillaan toimintaterapeutiksi ja unelmani olisi toimia tulevaisuudessa vammaisten lasten ja nuorten toimintaterapeutina. Vaikka Shed ei suoranaisesti ollut syyni hakea opiskelemaan juuri tätä alaa, on Shed varmasti yksi tekijä, joka on johdattanut minut tilanteeseen, jossa olen nyt. (Vastaja F)

Moni on kokenut, että on saanut Shedistä rohkeutta toteuttaa itseään ja itsevarmuutta muihin harrastuksiin, kouluun tai haastaviin elämäntilanteisiin. Musiikkiteatterin harrastaminen, erityisesti näyttelemineen, on myös lisännyt vastaajien itsetuntemusta ja itseluottamusta. Omien kykyjen löytäminen ja uuden oppiminen on koettu merkitykselliseksi. Jotkut vastaajat toteavat suuressa ryhmässä harrastamisen muuttaneen heidät ujomasta sosiaalisemmaksi. Myös oman persoonan ja minäkäsityksen koettiin muuttuneen positiivisella tavalla harrastuksen aikana. Toisinaan Shed on ollut myös paikka, joka on auttanut jaksamaan omassa elämässä ja muuttanut omaa elämää:

Tuntuu, että oon oikeesti täysin eri ihminen ja arvot mennyt täysin uusiksi kuin silloin, kun tulin Shediin. Vaikka vaan kolme vuotta ehin olla se teki paljon. Mä tarvitsin tätä oikeesti tosi paljon, mä oon lähtenyt aika vaikeista kotioloista ja silloin kun aloitin shedin niin muistan miten joku tiistai oli viikon pelastus ja turvallisin paikka siihen aikaan mihin tulla tää ihan oikeesti pelasti mut koska se raja siinä, meenkö nuorisoteatteri vai tuleeko musta nuorisorikollinen oli siihen aikaan pelottavan pieni..On uskomatonta, miten tän päivän maailmassa ootte onnistuneet luomaan tommosen paikan. Shed oli hieno paikka kasvaa! (Vastaja A)

Harrastuksen ilmapiiri on koettu positiivisena, avoimena, kannustavana ja monet ryhmässä ovat iloinneet omasta kehittymisestään esiintyjänä. Usea vastaaja nosti myös esille, miten tärkeää on ollut kannustaa muita ja saada itse kannustusta ja apua ryhmältä. Itsensä voittaminen, onnistumisen ilo

harjoituksissa ja näytöksissä ovat jääneet ryhmän jäsenille erityisesti mieleen. Monet vastaajat toivat myös esille, miten Shed-musiikkiteatteri on ollut heille turvallinen paikka kasvaa lapsesta aikuiseksi. Turvallisemman tilan periaatteilla Shedissä pyritään luomaan tila ja toimintamalli, jossa kaikki ryhmän jäsenet voivat tulla yhdenvertaisesti hyväksytyksi ja kunnioitetuksi omana itsenään. (Suomen YK-liitto 2025). Kasvamista harrastuksen parissa luonnehdittiin seuraavanlaisesti:

Olen todella iloinen, että olen päässyt olemaan Shedissä ala-aste ikäisestä lähtien ja saanut kasvaa tässä harrastuksessa. Minusta on tärkeää, että pienestä pitäen olen päässyt tutustumaan erilaisiin ihmisiin ja saanut ystäviä, joihin en varmaan muualla olisi ikinä tutustunut.
(Vastaaaja J)

Kuten haastateltu edellä toteaa, niin on olennaista, että erilaisuuden hyväksymiseen on kasvettu jo nuorella iällä. Teatterikasvatuksen lisäksi harrastuksessa on tapahtunut samalla myös suvaitsevaisuuskasvatusta. Seuraava vastaaja kokee puolestaan pitkäaikaisen harrastuksen vaikuttaneen positiivisesti hänen minäkäsitykseensä:

Oon ollut Shedissä niin pitkään (7 vuotta) et onhan se siis ihan väistämättä myös muokannut sitä, millaseks ihmiseks oon kasvanut ja millainen mun identiteetti on. Oon kyllä tosi onnellinen, että oon saanut kasvaa tässä ympäristössä. (Vastaaaja L)

Haastattelussa tuli myös ilmi, että jotkut kehitysvammaiset vastaajat ovat saaneet lähipiiriltään palautetta artikulaation kehittymisestä. Nuoret kokivat itsekin, että heidän puheensa oli muuttunut selkeämmäksi musiikkiteatteriharrastuksen aikana. Säännöllinen artikulaation, replikoinnin ja laulun harjoittelu on tuonut tulosta ryhmässä. Vastaajat havainnoivat myös, että Shedissä harrastaminen on parantanut heidän kommunikaatiotaitojaan ja

opettanut kärsivällisyyttä. Moni erityisnuori koki lisäksi ilmaisukykynsä, fyysisen ja henkisen toimintakykyä parantuneen harrastuksen aikana.

3.2 Ystävät ja yhteisöllisyys

Lasten ja nuorten harrastuksissa ystävät ovat olennainen osa harrastuksen mielekkyyttä. Joku uskaltautuu uuteen harrastukseen vain parhaan ystävän kanssa, kun taas toinen etsii harrastuksen kautta uusia ystäviä. Joillakin vastaajista ei ollut entuudestaan juurikaan ystäviä, mutta löysi niitä Shedistä:

Shedissä on ollut aina aivan omankaltainen huomioiva yhteisö, joka ottaa kaikki mahdollisimman hyvin joukkoon. Harrastuksen myötä olen saanut lukuisia pitkiä ystävyysuhteita sekä myös kokemusta siitä, että kuuluu yhteisöön. (Vastaja E)

Shedin opettajat kannustavat aina vanhoja ryhmäläisiä ottamaan uudet mukaan ja ryhmäytymiseen käytetään opetuksessa aikaa. Vastauksissa näkyikin, että aikaa tutustumiselle pidettiin tärkeänä. Jos harrastuksessa on mielekkään tekemisen lisäksi ystäviä, niin nuori todennäköisesti haluaa myös jatkaa harrastustaan. Ystävät ovat tutkimusten mukaan yksi tärkeimmistä tekijöistä harrastuksessa uusien asioiden oppimisen lisäksi. (Harrastamisen Suomen malli 2024.)

Moni vastaaja ilmaisi, miten ylipäättään ryhmässä mukana oleminen on ollut tärkeää heille. Monet nostivat esille kiitollisuuden siitä, että ovat saaneet olla mukana. Vastaajat arvostivat sitä, että olivat saaneet mahdollisuuden harrastaa teatteria. Vapaus olla oma itsensä ja tulla hyväksytyksi ryhmässä on ollut usealle syy jatkaa harrastuksessa. Myös kokemus siitä, että on tullut harrastuksessa ja ryhmässä hyväksytyksi sellaisena kuin on, on rohkaissut olemaan oma itsensä myös harrastuksen ulkopuolella:

...Teatterilla on ollut avoin, turvallinen ja hyväksyvä ilmapiiri. Koen tämän arvokkaana, koska kenenkään ei tarvitse muuttaa itseään muiden vuoksi...Se että tehdään selväksi, että kaikki hyväksytään sellaisena kuin on.

(Vastaaaja T)

Jokainen vastaaja nostaa yhdeksi merkityksellisimmäksi asiaksi harrastuksen tuomat uudet ystävät ja yhteisöllisyyden. Vaikka harrastus on päättynyt, niin ystäväporukan kanssa kuitenkin pidetään yhteyttä. Moni on saanut pitkäaikaisia ystäviä harrastuksen kautta. Merkityksellisinä hetkinä harrastuksessa vastaajat mainitsevat tehoviikot, Pasilan näytökset ja One Shed -projektit. Näille kaikille mainituille asioille yhteinen tekijä on ryhmän tiivis yhdessäolo pidemmän ajanjakson ajan verrattuna kerran viikossa tapahtuvaan harjoituskertaan. Ystävyuden syntyminen harrastuksen kautta vaatii myös aikaa.

Yhteisöllisyyden kokemus on ollut monelle vastaajalle tärkeä. Yhteisöllisyyttä koetaan olevan nykyään yhä vähemmän Suomessa. Shediä kuvattiin vastauksissa lämpimänä yhteisönä, jossa kaikki hyväksytään ja kaikkia kannustetaan harjoituksissa ja näytöksissä. Hyväksytyksi tuleminen ryhmässä vaikuttaa oleellisesti nuoren motivaatioon harrastaa:

Tykkään itse hirveästi Shedin luomasta yhteisöllisyydestä. Kun on osana ryhmää, jossa kaikki yhdessä tekevät työtä saman asian eteen, on ihana nähdä kuinka kaikki kannustavat toisiaan. On aina upeaa nähdä lopputulos kuukausien työn jälkeen, kun kaikki alkaa osua kohdilleen ja kokonaisuus selvenee. (Vastaaaja B)

Shediä kuvattiin vastauksissa lämpimänä yhteisönä, jossa kaikki otetaan mukaan ja kaikkia kannustetaan harjoituksissa ja näytöksissä. Hyväksytyksi tuleminen ryhmässä vaikuttaa oleellisesti nuoren motivaatioon harrastaa:

Olen saanut korvaamattomia ystäviä, joiden seurassa voin olla täysin oma itseni. Shedissä ei tarvitse pelätä

tulevansa tuomitukseksi, joka on ollut hienoa huomata.

(Vastaaaja B)

Nuoret arvostavat vastausten perusteella sitä, että kaikki otetaan esitykseen tasavertaisesti mukaan; riippumatta iästä tai erityisyydestä. Suuren ryhmän yhteistyöstä nousee esityksen voima ja taika:

...Se kuinka nollostakaan voidaan saada isolla porukalla aikaan aivan huikea esitys vuodesta toiseen. Porukka puhalttaa yhteen hiileen ja kaikilla on sama tavoite, jolloin saavutetaan aivan huikeita asioita! ...Shedissä on mukana todella eri ikäistä porukkaa. On hauska huomata, kuinka kaikki otetaan mukaan ja kuinka kaverisuhteita syntyy yli ikärajojen. (Vastaaaja Q)

Ryhmään kuulumisen tunne ja osallisuuden kokemus rohkaisevat osallistumaan yhteisölliseen toimintaan nyt ja tulevaisuudessa. Kun nuori kokee harrastuksen mielekkäänä, hän pystyy helpommin keskittymään ja sitoutumaan pitkäjänteisyyttä vaativaan toimintaan. Hyvä ryhmähenki kannattelee nuorta harrastuksessa myös sellaisina hetkinä, kun motivaatio on hukassa. (Anttila 2024, 24, 25.)

3.3 Inklusion hienous ja haasteet

Shedin arvojen mukaisesti jokaiselle nuorelle pyritään antamaan tilaisuus loistaa näyttämöllä. Arkisella tasolla jokaisen nuoren kohtaaminen, tulla nähdyksi ja kuulluksi, on erittäin tärkeää. Kaikki ovat arvokkaita ja pyrimme ottamaan kaikki ryhmän jäsenet huomioon. Isossa ryhmässä siinä on toki haasteensa, mutta kaikkien yhdenvertainen huomioiminen on kuitenkin Shedin tavoitteena. Jokainen nuori ansaitsee kokemuksen siitä, että on tärkeä ja hyvä. Monimuotoinen ryhmä on vastaajien mielestä Shedin rikkaus ja erilaisuus sen hienous:

On todella tärkeää, että Shedin ideana on alusta lähtien ollut osallistaa erilaisia ryhmiä, painopisteenä ihmisiä, jotka eivät muuten pääsisi helposti mukaan teatteriprojekteihin. Tämä tarkoittaa esimerkiksi ilmaisullisia tai liikkumiseen liittyviä haasteita, jotka eivät kuitenkaan ole olleet este näyttelemiselle pienen tuen avulla. Shedin ideassa pidän hienona, ettei vaatimuksena ole aiempi kokemus teatterista, vaan ideana on nimenomaan nostaa esille uusia lahjakkuuksia.
(Vastaaaja K)

Vastaaajat arvostivat värikästä ja monen näköistä ryhmäänsä, jossa jokainen on tärkeä. Ennakkoluulottomuus, tasa-arvo, turvallisuus ja nähdäksi tuleminen kokemus mainittiin monessa vastauksessa inklusiivisuudesta puhuttaessa. Haastatteluissa kävi ilmi, että edullinen osallistumismaksu ja kaikkien mukaan pääseminen ilman pääsykokeita koettiin lisäävän inklusiivisuutta. Ryhmään hakijoilta ei odoteta musiikkiteatterin osaamista tai kokemusta, vaan innostus lähteä mukaan riittää.

Monimuotoisuuden koettiin lisääntyneen vuosi vuodelta. Vastaaajat arvostivat sitä, että musikaalien koreografiat on luotu erityiset huomioon ottaen ja nuoret ovat päässeet vaikuttamaan toisinaan käsikirjoitukseen ja hahmojen luomiseen. Vastauksissa toivottiin vaikuttamisen mahdollisuuksia myös vastaisuudessa. Viittomakielellä tulkatut musikaalinäytökset olivat myös jääneet vastaajien mieleen merkinä inklusion toteutumisesta.

Inklusion toteutumiseen Shedissä onkin pyritty esim. siinä, että koreografiat suunnitellaan niin, että jokainen pystyy osallistumaan omalla tavallaan liikkumisen rajoitteista huolimatta. Näyttelijän työn harjoitukset on valittu sen mukaan, että niihin voi osallistua myös vaikkapa pyörätuolia käyttävä nuori. Shedissä pyörätuolia käyttäviä henkilöitä kutsutaan lempinimellä "kelaaja", joka on ryhmän kelaajien hyväksymä termi. Jokaista kannustetaan tekemään parhaansa; erityisyydestä huolimatta ja erityisyyden vuoksi:

Shedissä vallitsee hyväksyvä ilmapiiri, joka mahdollistaa monimuotoisuuden. Harjoitukset on suunniteltu niin, että niihin voi kaikki osallistua. Näytöksissä esim. kelaajille luodaan omia kohtauksia ja rooleja, jolloin heidät saadaan mukaan esitykseen yhdenvertaisesti. Erityislasten tarpeet huomioidaan, mutta heitä myös haastetaan yrittämään parhaansa ja heille annetaan vastuuta. Ohjaajat eivät automaattisesti ajattele, että erityislapset eivät pystyisi toimimaan mukana esityksessä vaan päinvastoin: heille annetaan niin paljon vastuuta ja mahdollisuuksia, kuin mahdollista. (Vastaaaja Q)

Teatterimaailmasta on tuttua, että ensi-illan lähestyessä tahti ja tunnelma tiivistyy. Haastatteluissa kävi ilmi, että kiire, stressi ja liian tiivis aikataulu harjoituksissa koettiin haasteena ja inklusiota uhkaavana tekijänä. Vaikka monet vastaajat tiedostivat paineiden nousevan ennen ensi-iltaa ja tiesivät sen olevan normaalia teatterissa, niin toiveita löytyi silti rennomman ilmapiirin puolesta. Aikaa toivottiin myös näyttelijäntyölle ja ohjaamiselle enemmän syyskaudella. Kiireen koettiin kuuluvan teatterin tekemiseen, mutta silti se mainittiin negatiivisena tekijänä:

...kiire ja stressi. Tälle ei oikein voi mitään, kiire yleensä hankaloittaa asioita, kun joku tietty asia täytyisi oppia nopeammin kuin esim. mitä on suunniteltu... (Vastaaaja T)

Ajanpuutteen ja kiireen tunnun koettiin vaikuttavan inklusiota heikentävästi. Vastauksissa mainitaan aikataulujen nopea muuttuminen tai aikataulujen tuleminen ryhmälle liian myöhään, joka on tuonut haasteita invatakseja käyttäville nuorille:

Inklusiota on rajoittanut se, että aikataulut muuttuivat nopealla aikataululla, mikä vaikeutti taksien yms. varaamista. (Vastaaaja U)

Esteettömyyden edistämiseen liittyy olennaisesti se, että annetaan aikaa tarpeeksi kaikenlaisille oppijoille. Joillakin fyysinen vamma voi hidastaa tai olla esteenä oppimiselle, silloin opettajan tai toisten nuorten apu voi auttaa tilanteessa. (Elliott ym. 2012, 75). Shedin nuoret auttavat aktiivisesti toisiaan ja opettajat pyrkivät harjoittamaan mahdollisuuksien mukaan lisätukea tarvitsevia. Väljempi harjoitusaikataulu tai pidempi harjoituskausi voisi tuoda tarvittavaa tilaa ja rentoutta musikaalin harjoituksiin. Tiukkaa aikataulua pohdittiin varsinkin erityisnuorten kohdalla:

Sanoisin, että aika on ainoa asia, joka rajoittaa inklusion toteutumista. Mikäli on kauhea kiire, saattaa esimerkiksi erityistä huomiota tarvitsevat nuoret kokea jäävänsä jalkoihin. (Vastaja C)

Avustajaa tarvitsevat vastaajat nostivat esille esteettömyyden ja saavutettavuuden tärkeyden. Osalla oli haasteita invataksien aikataulujen kanssa. Taksit olivat myöhästelleet tai jättäneet tulematta. Henkilökohtaisia avustajia ja tulkkeja ei myöskään aina ole ollut tarjolla, joten nuori on joutunut olemaan harjoituskertoja poissa.

Shedin yläikäraja puhututti useita vastaajia. Moni erityisnuori toivoi voivansa jatkaa harrastusta vielä parikymppisenä, sillä vastaavaa monimuotoista teatteriryhmää ei ollut löytynyt muualta ja he kaipasivat Shed-ryhmää. Ikärajan koettiin heikentävän inklusion toteutumista, sillä erityisnuorille suunnattuja harrastuksia on kuitenkin rajallinen määrä ja osan kohdalla harrastamista voi vaikeuttaa perheen heikko taloudellinen tilanne.

Vuonna 2020 aloitettu Kirjoitusklubi-toiminta lähti käyntiin nuorten toiveesta, musiikkiteatteriryhmän yläikärajan jälkeen monet kehitysvammaiset nuoret halusivat jatkaa Shedissä. Musiikkiteatterin sijasta pääpaino opetuksessa on nuorten omissa teksteissä. Ryhmän toteutumisen on mahdollistanut yleensä toimintaan anottu apuraha. Kirjoitusklubeja on toteutettu nyt neljä kertaa ja toimintaa pyritään jatkamaan.

Vastauksissa pohdittiin myös, miten pyörätuolia käyttäviä nuoria saataisiin enemmän Shediin ja pitäisikö harrastukselle etsiä uusia markkinointikanavia. Shed Säätio vastaanottaa teatteriryhmän ilmoittautumiset ja huolehtii viestinnästä sekä markkinoinnista. Myös säätiossa on huomattu, että kehitysvammaisia nuoria on viime vuosina ilmoittautunut Shediin vähemmän mukaan kuin aikaisemmin. Tuottajana olen huomannut, että viimeisen neljän vuoden aikana erityisnuoria on ollut yhä vaikeampaa tavoittaa. Säätio on pyrkinyt tiedottamaan toiminnastaan aktiivisemmin hyödyntäen eri kanavia ja One Shed -ryhmät ovat käyneet esiintymässä myös erityistä tukea tarjoavissa kouluissa.

Olemme tehneet tiivistä yhteistyötä Ruskiksen Valteri-koulun kanssa, joka tarjoaa oppilasmaikan erityistä tukea vaativille lapsille ja nuorille. Valteri-koulu Ruskiksen kuraattori Anna-Leena Terrihauta on huomannut työssään koronavuosien vaikutuksen koulun oppilaiden harrastamiseen. Koulussa on paljon liikunta- ja kehitysvammaisia nuoria. Nuoret jäävät vanhasta tottumuksesta kotiin, eikä harrastuksista osata edes haaveilla. Nuoret tarvitsevat vanhempien ja muiden aikuisten kannustusta ja tukea, jotta he voivat aloittaa ja jatkaa harrastuksiaan. Harrastaminen kilpailee sosiaalisen median kanssa ja vakituisten avustajien puute vaikeuttaa harrastuksen aloittamista. Jos nuorella ei ole vakituista avustajaa, joka voi tulla aina tarvittaessa, niin harrastaminen on haastavaa. (Terrihauta A., haastattelu 21.3.2025.)

Vastaajat pohtivat opettajien ja ohjaajien tärkeää osuutta harrastuksessa. Kaikki kiittelivät opettajien positiivista asennetta, ryhmäläisten tasavertaista kohtelua ja kokivat juuri opettajien luovan inklusion esimerkillään. Opettajat haluavat ottaa kaikki mukaan ja välittävät siitä, mitä tekevät. Suuresta ryhmästä huolimatta suurin osa vastaajista koki tullessa nähdyksi, huomioiduksi ja jotkut kertoivat erityisesti opettajan antaman yksilöllisen palautteen olleen tärkeää. Koskaan ei voi kehua liikaa. Moni arvosti Helsingin Kaupunginteatterin tarjoamia resursseja, ammattilaisilta saamaansa opetusta ja sitä, että jokaisen yksilön erityistarpeet otettiin huomioon:

Se että on näkövammaisena pystynyt olemaan mukana, esimerkiksi se, kun muut shediläiset ovat auttaneet, että on saanut käyttää muita menetelmiä esim kuuntelua ja kun ohjaajat otti vastaan ja kuunteli mun tarpeita.

(Vastaaaja M)

Jotkut vastaajista puolestaan ilmaisivat huolensa opettajien määrästä ja miettivät, pitäisikö näin suurella ryhmällä olla vielä enemmän opettajia. Joidenkin vastaajien mielestä suuren ryhmäkoon vuoksi oli riski, että kaikki ryhmän jäsenet eivät saaneet tarpeeksi tukea. Osa haastatelluista koki, että opettajat voisivat vielä enemmän kiinnittää huomiota erilaisuuden kohtaamiseen ja ohjeistaa selkeämmin muuta ryhmää toimimaan harjoituksissa:

Ei ehkä olla kiinnitetty huomiota siihen, että kerrotaan miten voi kommunikoida erilaisten ihmisten kanssa. Tämä voi nostattaa kynnystä mennä itse tutustumaan, kun ei oikein tiedä miten kommunikoida. Esimerkiksi miten jutella ihmisen kanssa jolle puheen tuottaminen on haastavaa. Tai entä jos toinen on kuuro. Tällöin olen huomannut, että on auttanut, kun on seurannut, miten opettajat kommunikoivat heille. Huonojakin esimerkkejä on, kun edes opettaja ei ole tiennyt miten voi kommunikoida. Ehkä siis panostaisin opettajien kouluttamiseen erilaisuudesta. Nuorillekin tämä olisi hyväksi mutta en tiedä miten saataisiin toteutettua. (Vastaaaja D)

Inklusioon pyrkiessä onkin olennaista, että laatua tarkkaillaan toiminnan järjestäjien taholta jatkuvasti. (Ruokonen ym. 2024, 46.) Panostaminen ohjaajien säännölliseen kouluttamiseen ja nuorten tukeminen erilaisten ihmisten kohtaamisessa harrastuksessa edistäisi inklusion toteutumista. Harrastaminen on parhaimmillaan jatkuvaa ja avointa vuorovaikutusta nuorten ja opettajien välillä, missä kumpikin voi oppia toisiltaan.

Roolitukset herättävät varmasti tunteita kaikissa teatteriproduktioissa, niin harrastajissa kuin ammattilaisissa. Kaikki eivät ole aina tyytyväisiä siihen, miten ohjaaja on jakanut roolit näytelmässä. Roolitus voidaan kokea epäoikeudenmukaisena tai ohjaajan valintoja ei ymmärretä. Jotkut vastaajat kokivat, että opettajilla oli omat suosikkinsa tai joidenkin mielestä samat nuoret saivat kerta toisensa jälkeen pääroolit ja toiset tekivät aina pienemmät roolit. Osa erityisnuorista toivoi, että olisi saanut isompia rooleja musikaaleissa:

Väkisinkin inklusiota rajoittaa se, että kaikilla ei ole samanlaiset mahdollisuudet esimerkiksi opetella repliikkejä tai koreografioita, jolloin roolijako menee niiden mukaan enemmän. (Vastaaja G)

Vastaajat tuovat esille, että oikeudenmukaisuus näytelmän roolien ja muiden vastuutehtävien jakamisessa on ensiarvoisen tärkeää. Monet nuoret ovat mukana toiminnassa jo monta vuotta peräkkäin, ja heillä on vertailukohteita aiemmilta vuosilta. Harrastuksen hyväksi havaituista käytännöistä halutaan pitää kiinni:

Nuoret huomaavat helposti, kun samat tyypit saavat isoja rooleja peräkkäisinä vuosina. Tämä on paisunut niin, että nuorten keskuudessa kytee pinnan alla inhottava kilpailu ja toisten arvotus saatujen roolien tai soolojen perusteella. Kavereitakin jotkut pyrkivät valitsemaan sen perusteella, ketkä ovat puheroolissa. Toivoisin siis ehkä läpinäkyvyyttä ja tasa-arvoistamista rooli- ja soolajakoihin. (Vastaaja D)

Inklusiivisessa opetuksessa kaikille annetaan tasavertaiset mahdollisuudet sekä kannustetaan kaikkia osallistumaan ja parantamaan suoritustaan. Tavoitteiden pitää olla haastavia, mutta saavutettavia. (Elliott ym. 2012, 71). Musikaalin roolitus kaipaisi siis vastausten valossa lisää inklusioon kuuluvaa yhdenvertaisuutta ja osallisuuden tukemista. Nuoret ovat tarkkoja tasa-arvon toteutumisen suhteen ja toivovat järjestäjiltä myös tässä asiassa avointa, reilua ja inklusiivista otetta toiminnassa:

Inklusiivisuutta tukisi, jos myös vammaisilla ihmisillä olisi Shedissä samat mahdollisuudet suuriin rooleihin tai esimerkiksi laulusooloihin. Koen, että Shedillä olisi mahdollisimman ammattitaitoisiin produktioihin tähtäämisen sijaan todella hyvä mahdollisuus antaa joillekin ihmisille mahdollisuus päästä kunnolla esille, ehkä ensimmäisen ja jopa ainoan kerran elämässään. Tämä toteutuu Shedissä jo hienosti, mutta aina voi olla parantamisen varaa. (Vastaaaja F)

Yhdenvertaisuutta tukisi myös, että otetaan ne ryhmän hiljaisimmat huomioon. Introvertti ei pidä meteliä itsestään, mutta halu esiintyä voi olla aivan yhtä suuri kuin ekstrovertin kohdalla. Kaikki eivät ole ulospäin suuntautuneita luonteeltaan, mutta ryhmän ideana on antaa kaikille paikka parrasvaloista:

...Ehkä sillä tavoin, että ois nähty vielä enemmän se, että vaikka en ehkä oo eniten äänessä koko ajan, niin haluan ja osaan silti olla esillä ja ottaa vastuuta. (Vastaaaja L)

Nuoret ovat sisäistäneet Shedin toiminta-ajatuksen ja pitävät heikompien puolta. Moni ei-kehitysvammainen vastaaaja toivoo, että myös pyörätuolia käyttävät nuoret saisivat yhtä isoja rooleja kuin muut ryhmässä. Tasa-arvon puolesta puhuu myös nuorten huomio siitä, että pääroolit ja pienemmät roolit eivät osuisi aina samoille ihmisille, vaan näissäkin vuoroteltaisiin:

Oon huomannu, et monesti esim. kelaajilla on paljon vähemmän / pienempiä rooleja kuin muilla. Lisäks myös must tuntuu et yhä enemmän myös koreografiat on menny sellaseen suuntaan, et osaa liikkeistä ei pysty tekemään kaikki... Sit ehkä myös se, et monta vuotta isoimmat roolit meni aina samoille ihmisille, kun Shedin alkuaikoina sen sijaan yritettiin nimenomaan panostaa siihen, että jos on ollut edellisenä vuonna rooli, niin ei saa sitä seuraavana,

jotta kaikki saisi mahdollisuuden olla esillä saman verran.

(Vastaja L)

Usea vastaaja huomasi tullessaan rohkeammaksi kohdatessaan kehitysvammaisia ihmisiä myös harrastuksen ulkopuolella. Shed-musiikkiteatterissa opetellaan tekemään kaikkien kanssa harjoituksia ja nuoret auttavat toisiaan näyttämöllä. Haastatteluvastauksista ilmenee, että kaikenlaisten ihmisten kohtaaminen on hälvettänyt nuorten ennakkoluuloja erilaisuutta ja varsinkin kehitysvammaisia nuoria kohtaan. Erilaisuuden kohtaamista kuvattiin silmiä avaavaksi ja on lisännyt vastaajan ymmärrystä sekä suvaitsevaisuutta:

...alkuvuosina käsitykseni ja ymmärrykseni erilaisuutta kohtaan kasvoi. En ollut ennen Shedin aloittamista ollut juurikaan tekemisissä esimerkiksi kehitysvammaisten kanssa, ja vaikka minulla ei ollut suuria ennakkoluuloja tätä vähemmistöryhmää kohtaan, niin Shed opetti kuitenkin avoimemmaksi. (Vastaja F)

Monimuotoisessa ryhmässä harrastaminen on tuonut nuorille myös käytännön oppeja, mitä on voinut soveltaa ryhmän ulkopuolella muussa elämässä. Harrastuksesta on saatu musiikkiteatteritaitojen lisäksi opiksi rohkeutta ja ennakkoluulottomuutta:

...Myös oppi siitä, että pyörätuolissa kulkevia ei tarvitse "karttaa/pelätä". Tällä tarkoitan sitä, että jos pyörätuolissa kulkeva tulee vastaan tai pyytää auttamaan jossain esimerkiksi pyörätuolin työntämisessä, niin lähde rohkeasti auttamaan. Kelaaja kyllä osaa neuvoa ja kertoa, että mitä pitää tehdä, jos itse on epävarma. Opin ymmärtämään paremmin kelaajien elämää ja sitä, kuinka he ovat yhtä lailla ihan tavallisia ihmisiä, vaikka kulkevat pyörätuolissa. (Vastaja H)

Vastaajat ovat myös pohtineet ylipäätään, miten kohdata erilaisia ihmisiä arjessa. Shed in harjoituksissa ja näytöksissä käytetään toisinaan viittomakieltä. Kohtaamisen taidot koetaan tässäkin vastauksessa tärkeänä:

Merkityksellistä Shedissä on ollut ennakkoluulottomasti uusien ihmisten kohtaaminen. Koen myös merkityksellisenä saada oppia miten auttaa tai kommunikoida erilaisten ihmisten kanssa. Toisin sanoen millaista on oppia viittomakieltä tai kommunikoida kuuron kanssa. Miten pyörätuolia tulee ohjata siten, että se on turvallista ja sujuvaa. (Vastaja S)

Moni vastaaja kommentoi, miten mielekästä on ollut päästä tutustumaan ajan kanssa kaikenlaisiin ihmisiin. Koulussa ja työelämässä vietetään helposti aikaa vain samanlaisten ihmisten kanssa, jolloin eletään tahattomasti tietynlaisessa kuplassa:

Shed on itselleni opettanut paljon monenlaisten ihmisten kanssa työskentelystä. Veikkaisin, etten kovin monessa muussa ympäristössä olisi itse oppinut esim. miten työnnetään hyvin pyörätuolia taikka miten voin avustaa ihmistä, jolla on näkövaikeuksia. Shed in aikana tärkeää itselle on ollut se, että on päässyt tutustumaan erityisnuoriin. Tämä on vaikuttanut paljon siihen, miten katsoo maailmaa ja auttanut huomaamaan monia epäkohtia yhteiskunnassa. (Vastaja E)

Suvaitsevaisuuden lisääntyminen ja inklusiivisuuden arvostaminen nousee merkittävästi esille nuorten itsereflektioivissa vastauksissa. Useat nuoret eivät kohtaa elämässään erilaisuutta kuin etäältä ja Shed on mahdollistanut tutustumisen erityisryhmiin ihan uudella tavalla oman tutun kuplan ulkopuolelta. Teatteriharrastuksessa on mahdollisuus löytää erilaisia ystäviä ja havaita kuitenkin myös paljon samankaltaisuutta uuden ystävän kanssa. Lasten ja

nuorten tietoisuuden herääminen yhteiskunnan epäkohdista voi kasvattaa heistä laajakatseisia ja tasa-arvoa kannattavia aikuisia tulevaisuudessa.

4 Pohdintaa

Suomen suurimman ammattiteatterin kanssa yhteistyö on hieno tilaisuus, ja Shedillä on ilo ja etuoikeus saada ensiluokkaiset puitteet toiminnalle. Suuressa teatterissa on totuttu tekemään erinomaisia tuotantoja ammattilaisten kanssa. Monimuotoisen lasten ja nuorten ryhmän kanssa prosessi on puolestaan erilainen. Shed-musiikkiteatterissa tehdään toki laadukasta musiikkiteatteria, mutta nuorten harrastajien ehdoin. Matka on tärkeämpi kuin lopputulos.

Onnistuminen harrastuksen järjestämisessä mitataan sillä, luodaanko jokaiselle lapselle ja nuorelle mahdollisuus kokea esiintymisen iloa musikaalissa. Tulevatko kaikki nähdyksi ja kuulluksi? Onko kaikilla turvallinen ja hyväksytyt olo? Löytyykö jokaiselle kaveri ja onko ryhmässä hauskaa? Shedin arvojen mukaan ei ole tärkeintä, kuka on pääroolissa, vaan pääseekö jokainen esille näyttämöllä:

Shedi oli omina alkuaikoinaan mielestäni asian ytimessä. Erilaisia ihmisiä oli hyvin paljon, kelaajia oli enemmän ja esityksiä viitottiin. Kelaajilla oli omia rooleja, repliikkejä ja he tekivät shedin ajatuksen ja arvot näkyväksi lavalla. Se, että olimme sulassa sovussa ja yhteistyössä lavalla todisti shedin mottoa ”esillä. yhdessä. turvassa.” Haluan antaa palautetta, koska shedi on ollut minulle erityisen tärkeä paikka vuosia, ja toivon että se jatkuisi vielä pitkään ja monet muut nuoret saisivat samat kokemukset ja opit mitä itse sain. Se on mahdollista kuitenkin vain, jos shedin pohjimmaiset ajatukset tuodaan taas näkyväksi ja todeksi. Nyt on vähän leikitty yhdenvertaista, samalla kun mukana ei ole lähes ketään, keiden vuoksi niin tehdään. Shedi on mulle rakas juttu ja toivon sen kehittyvän oikeeseen suuntaan. (Vastaja G)

Nuorten ääni haastatteluvastauksien takaa kuuluu vilpittömänä ja empaattisena: inklusiivisuus on kaikille tärkeää. Nuoret kantavat huolta toisistaan ja haluavat,

että kaikkia kohdellaan yhdenvertaisesti ja jokainen on yhtä tärkeä. Sitran tulevaisuussanaston ajatus inklusiosta on, että kaikki ihmiset ovat yhdenvertaisia eikä erilaisuutta ole enää olemassa. (Sitra 2025.) Haastattelun perusteella nämä nuoret ovat kasvamassa valveutuneiksi aikuisiksi, joiden maailmassa suvaitsevuus vallitsee. Shed-musiikkiteatteri on luotu kaikkia lapsia ja nuoria varten, jotta he kaikki saisivat loistaa. Tämän periaatteen vaaliminen on Shedin olemassaolon peruspilareita.

Shedissä työskentely tuottajana on vahvistanut suvaitsevaisuuden kannalta ajatusta, että miten tärkeää on harrastaa kaikki yhdessä, ilman erityisryhmiä. Toki erityisryhmille on oma elintärkeä paikkansa ja tarpeensa edelleen. Jotkut kehitysvammaiset nuoret tarvitsevat avustajaa koko ajan, kaikki eivät viihdy suuressa ryhmässä, luovassa harrastuksessa tai kaipaavat ympärilleen samanlaisia kavereita. Jokaisella harrastuksella on omat erityispiirteensä ja toteutus erityisnuorten kanssa vaatii motivaation ja ajan lisäksi resursseja. Monimuotoinen ryhmä vaatii ohjaajilta ammattitaitoa ja myös vahvaa erityispedagogista osaamista. Esteettömyys ja saavutettavuus onkin jo huomioitu nykyään suurimmassa osassa harrastuksia. Toivon kuitenkin näkeväni Suomessa harrastuskentällä yhä enemmän ryhmiä, johon jokainen nuori on tervetullut.

Teatteri-ilmaisun ohjaajana Shed on opettanut minulle positiivisen pedagogiikan ja inklusiivisen pedagogiikan tärkeyttä teatteriryhmien kanssa. Ollaan kiinnostuneita nuorista, kuunnellaan ja kunnioitetaan heidän toiveitaan. (Laes 2024, 112.) Moka on lahja ja kannustus vie pidemmällä harrastajien ja nuorten kanssa kuin ankara palaute. Positiivinen palaute ja rohkaisu on tärkeä osa Shedin toimintaa. Shedin opettajat muistuttavatkin harjoituksissa säännöllisesti, että nuoret antaisivat myös toisilleen positiivista palautetta.

Shedin säännöt (liite 1) luovat tekemiselle selkeät raamit ja teatteri on sitoutumista vaativa harrastus, mutta nuorille tärkein asia on kuitenkin kiva tekeminen ystävien kanssa ja aikuiset, jotka välittävät heistä:

Shedissä mulla oli aina tunne, että olen osa mahtavaa porukkaa. Minut kohdattiin hyvin ja minulla oli aina hyvä olo tulla mukaan Shediin. Se oli mulle henkireikä ja olin aina niin iloinen siitä mitä me saatiin yhdessä aikaan.

(Vastaaja I)

Suvaitsevuu den ja inklusiivisuuden hyväksi on vielä paljon tehtävää, mutta jos toiminta auttaa yhtäkin nuorta, niin se on tärkeää. Tarvitsemme tässä maailmassa enemmän paikkoja, jossa kohtaamme turvallisessa ja hyväksyvässä ympäristössä kaikenlaisia ihmisiä:

Shed oli myös paikka tavata erilaisia ihmisiä ja oppia pois ennakkoluuloista. Mielestäni tämä on arvokkain opetus, jonka olen saanut ja olen siitä iloinen tänä päivänäkin.

(Vastaaja D)

Haastatteluvastauksien perusteella Shed-musiikkiteatteri on onnistunut luomaan turvallisen harrastusryhmän, jossa nuoret ovat tulleet nähdyiksi ja kuulluiksi. Ryhmään on haluttu sitoutua, harrastaminen ystävien kanssa on tuonut heille iloa, ja vastaajat ovat kokeneet kehittyneensä esiintyjinä ja ihmisinä. Harrastus on koettu tärkeäksi ja vastaajat ovat arvostaneet Shedin toimintaperiaatteita.

Monet nuoret esittävät vastauksissa toiveen, että toiminta jatkuu Shedin alkuperäisen arvopohjan mukaisesti. Onkin tärkeää, että ryhmän toiminnassa pidetään kiinni pyrkimyksestä luoda inklusiivinen harrastus. Inklusiiviseen toimintakulttuuriin kuuluu laadukas opetus, jatkuva pyrkimys kehittämiseen ja toteutuneen toiminnan arviointi. (Opetushallitus 2025.)

Haastattelusta käy myös ilmi, että Shed-musiikkiteatteri on ohjannut nuoria suvaitsevaan maailmankatsomukseen, opettanut heille käytännön taitoja erilaisuuden kohtaamiseen ja lisännyt yhdenvertaisuuden arvostusta. Tämän haastattelun perusteella harrastustoiminnan säännöllinen tarkastelu antaa mahdollisuuden hyödylliselle tilannekatsaukselle, jossa nähdään kehityskohteet ja onnistumisen paikat. Vastaavan tyyppistä kyselyä luottamuksellisessa

ilmapiirissä voidaan suositella jatkossakin, kun halutaan arvioida ja ylläpitää monimuotoisen Shed-musiikkiteatterin toimintaa.

Lähteet

Chickenshed 2025. About us. Viitattu 25.11.24.

<https://www.chickenshed.org.uk/>

Elliott, N.; Doxey, E. & Stephenson, V. 2012. Inklusio: vinkkejä, välineitä ja käytännön neuvoja inklusiivisen ja kaikkia arvostavan kouluympäristön luomiseen. Kehitysvammaliitto ry.

Hasan, L. 2018. Shed Helsinki -projekti: nuorten kokemukset toimijuuden rakentumisesta inklusioon pyrkivässä musiikkiteatteriprojektissa. Opinnäytetyö. Musiikkikasvatuksen aineryhmä. Sibelius-Akatemia. Helsinki: Taideyliopisto.

Laes, T. 2024. Oppijälhtöisyys – avain inklusioon? Teoksessa Ruokonen I. Pekkilä S. & Maijala S. (toim.) 2024. Harrastamisen voimaa ja iloa – näkökulmia harrastustoiminnan ohjauksen pedagogiikkaan. Helsinki: Taideyliopisto. 103–117.

Opetushallitus 2024. Inklusiivisen varhaiskasvatuksen ekosysteeminen malli. Viitattu 23.3.2025. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/inklusiivisen-varhaiskasvatuksen-ekosysteeminen-malli>

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2023. Mielekästä vapaa-aikaa, kavereita ja koordinaatiota. Harrastamisen Suomen mallin arviointi. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus.

Resonaari 2025. Musiikkiopisto. Viitattu 3.2.2025.

<https://resonaari.fi/musiikkiopisto/>

Shed Säätio 2025a. Meistä. Viitattu 12.1.2025. <https://www.shedsaatio.fi/>

Shed Säätio 2025b. Säätio. Viitattu 28.12.2024. <https://www.shedsaatio.fi/>

Shed Säätio 2025c. Tarinamme. Viitattu 3.12.2024. <https://www.shedsaatio.fi/>

Shed Säätio 2025d. Uutiset. Viitattu 13.1.2025. <https://www.shedsaatio.fi/>

Sitra 2025. Inklusio. Tulevaisuussanasto. Viitattu 9.3.2025.

<https://www.sitra.fi/tulevaisuussanasto/inklusio/>

STOPP 2023. Tanssi sallii jokaisen erityisyyden: askel kohti saavutettavaa tanssin taiteen perusopetusta. Suomen tanssioppilaitosten liitto. Viitattu 28.1.25.
<https://stopp.fi/tanssi-sallii-jokaisen-erityisyyden-askel-kohti-saavutettavaa-tanssin-taiteen-perusopetusta/>

Suomen YK-liitto 2025. Turvallinen tila. Viitattu 2.3.25.
<https://www.ykliitto.fi/turvallinen-tila>

Terrihauta A., 2025. Valteri-koulu Ruskiksen kuraattori Anna-Leena Terrihautaa haastatteli sähköpostitse 21.3.25 Saija-Reetta Puopolo.

SHED-MUSIIKKITEATTERIN SÄÄNNÖT

Nämä asiat tekevät Shedistä turvallisen ja mukavan ympäristön kaikille

Periaatteemme

- Shedin hienous on se, että me kaikki olemme erilaisia ja tulemme erilaisista taustoista. Tämä on meille ryhmänä supervoima ja jokainen ryhmän jäsen on tärkeä.
- Kohtelemme toisiamme ystävällisesti ja arvostavasti – sanoina ja tekoina, kaikissa tilanteissa.
- Teatteri on ryhmätyötä, kannustamme toisiamme. Otamme kaikki mukaan ryhmään.
- Mukana on eri ikäisiä ja eri taustaisia lapsia ja nuoria. Kaikessa toiminnassa ja vuorovaikutuksessa otamme huomioon erilaiset ikätasot ja kokemusmaailmat.
- Shedissä toteutetaan turvallisemman tilan periaatteita. Emme hyväksy kiusaamista tai muita loukkaavaa käytöstä. (Tutustu turvallisemman tilan periaatteisiin esim. Suomen YK-liiton [sivuilla](#))

Tärkeät säännöt

- Harjoitukset alkavat ilmoitettuin aikoina. Tulemme ajoissa paikalle. Jos myöhästymme, ilmoitamme siitä etukäteen.
- Yritämme harjoituksissa parhaamme. Kuuntelemme ohjaajia ja toimimme ohjeiden mukaan. Annamme kaikille työrauhan.
- Pidämme puhelimet poissa harjoitustilasta, jotta voimme olla läsnä ja keskittyä.
- Shed on päihtetön harrastus.

Muista myös

- Pidämme käytössämme olevat tilat siistinä. Siivoamme jälkemme ja viemme roskat roskiin – näin kaikilla on mukavampaa harjoitella.
- Mahdolliset eväät nautitaan harjoitus- ja esitystilojen ulkopuolella.
- Pidämme rekvisiitasta ja teatterin varusteista hyvää huolta. Toimimme meille osoitetuissa tiloissa ja käytämme vain meille tarkoitettua tarpeistoa.

Kiitos, että olet osa Shediä!

SHED-MUSIIKKITEATTERITOIMINNAN OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEET

HELSINGIN KAUPUNGINTEATTERI (viimeisin päivitys syksy 2022)

Helsingin Kaupunginteatterin tehtävä on saada ihmiset näkemään toisensa, jotta elämä olisi rikkaampaa.

“Meillä jokaisella on tarve tulla nähdyksi – riippumatta siitä minkä ikäisiä tai näköisiä olemme, millaiseen vartaloon olemme syntyneet tai millaisia mielipiteitä ja ajatuksia maailmassa edustamme.” (www.shedhelsinki.fi)

Yleiset tavoitteet ja toimintaperiaatteet:

- Kaikki saavat tasavertaisen mahdollisuuden osallistua ja olla mukana tekemässä yhteistä esitystä.
- Tehdä ja luoda yhdessä musiikkiteatteriesitys, joka on esiintyjensä näköinen, sekä laadukkaasti ja ammattimaisesti toteutettu. Helsingin Kaupunginteatterin ammattilaiset opettavat ja ohjaavat lapsilähtöisen musiikkiteatteriesityksen, jonka ensi-iltaa vietetään joulukuussa.
- Esityksen pääosassa ovat lapset ja nuoret. Aikuiset ovat tarvittaessa mukana näyttämöllä osana ensemblea.
- Harjoitusten päämäärä on onnistunut musiikkiteatteriesitys, jossa matka on kuitenkin syntynyt lopputulostakin tärkeämpi.
- Ryhmäytyminen ja hyvän ja turvallisen yhteishengen rakentaminen.

Opetuksen tavoitteet:

Sosiaaliset tavoitteet:

- Opitaan yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja.
- Opitaan työskentelemään ja tulemaan toimeen eri-ikäisten ja moninaisten ihmisten kanssa.
- Osallistujien kasvun ja kehityksen tukeminen.
- Opitaan kantamaan vastuuta sekä itsestä että muista ja siten etenemään kohti yhteistä tavoitetta.

Taiteelliset tavoitteet:

- Lapsi ja nuori pääsee tutustumaan teatterin eri osa-alueisiin, mm. liike, äänenkäyttö, esiintyisyys, improvisointi, naamiointi, puvustus ja lavastus.
- Lapsi ja nuori saa kokemuksen taiteellisesta prosessista.
- Osallistujat pääsevät myös itse luomaan ja kehittämään sisältöjä esityksen raamien sisällä. Tavoitteena on oppia myös itse tuottamaan materiaalia.

Sähköposti haastateltaville 10/24

Hei!

Opiskelen Turun ammattikorkeakoulussa teatteri-ilmaisun ohjaajaksi ja teen opinnäytetyönäni Shedin kehittämistehtävän. Inklusiivisen teatteriharrastuksen konseptin kehittämistä varten haastattelen sähköpostitse täysi-ikäisiä nykyisiä ja vanhoja shediläisiä. Kaikkia haastatteluvastauksia käsitellään anonymisti ja vastaajan nimeä ei mainita missään yhteydessä. Haastatteluvastaukset sisältävät sähköpostit poistetaan työn valmistuttua.

Jos mahdollista, niin vastaa mahdollisimman yksityiskohtaisesti. Vastausaikaa on 22.10. saakka. Kiitos, kun osallistut ja autat kehittämään Shedin toimintaa!

Saija-Reetta Puopolo / Shed Säätiön tuottaja

HAASTATTELUKYSYMYKSET

1. Mitkä kokemukset ovat olleet sinulle harrastuksessa merkityksellisiä? Kolme tärkeää asiaa.
2. Mitkä tekijät ovat mahdollistaneet inklusion toteutumisen?
3. Mitkä ovat rajoittaneet sitä?
4. Mitä elämässäsi on tapahtunut Shedin jälkeen? Mitkä asiat Shedistä ovat vaikuttaneet nykyiseen tilanteeseesi?
5. Miten sinut olisi voitu nähdä paremmin harrastuksessa?